

Život (a Vesmír)

Kámen je něco jako jakási – z jistého hlediska dost nahodilá – hromada; asi jako první z nejstarších filosofů postavil proti sobě „pouhou hromadu náhodně rozházených věcí“ na jedné straně a „svět“ (KOSMOS, tj. krásný, pěkně uspořádaný svět) presokratik Hérakleitos (a za onu uspořádanost učinil odpovědným LOGOS, což ukazuje na to, že si ještě dobře uvědomoval, že LEGEIN původně znamenalo „sbíratí“, a to „sbíratí do jednoty“, což vždycky zároveň znamená „vybíratí“ – sbíratí bez výběru by bylo pouhým shrnováním na hromadu; mimochodem v latině vlastně totéž původně znamenalo „legere“). Kámen je tedy pouhou hromadou, ale je to hromada (vposledu) „pravých jsoucen“ (neboť ve světě jsou jen pravá jsoucna a jejich hromady), a protože pravá jsoucna mají (své) nitro, svou nepředmětnou stránku, má i každý kámen jakýsi „podíl“ na niternosti resp. nepředmětnosti. Mít nitro (niternost, nepředmětnou stránku) však ještě neznamena „žít“, tj. mít skutečný „život“, být „oživen“, ale je to pro každé „oživení“ (tj. pro vznik „života“ a tím oživenosti) nutnou podmínkou. Můžeme tedy právem niternost chápat jako „před-oživenost“ nebo „pra-oživenost“; Teilhard vysloveně užívá adjektiva „předživý“. Kámen tedy má nejen podíl na „niternosti“ (i když jen nepřímo a díky oněm nižším „pravým jsoucňům“, jejichž je hromadou), ale – v uvedeném smyslu – i na jejich „předživosti“ či „předživotě“. A to pak můžeme vztáhnout na celou planetu, sluneční soustavu, galaxii a vposledu celý Vesmír. Proti Rádlovi bych byl opatrnější a nemluvil bych o podílu „celého světa, i hvězd“ na životě, ale mluvil bych raději o podílu na před-životě (planety a hvězdy i všechna hvězdná „společenství“ jsou jen hromady; ledaže by se ukázalo, že to je z naší strany podcenění a nepochopení – zatím se tímto směrem nevydávám). Rád bych totiž ponechal pojmenování „život“ jen pro opravdu živé bytosti, tj. na organismy.

(pro Ivanu Valúchovou-Bargárovou)

(Písek, 071217-2.)